

ЗАТВЕРДЖЕНО

Директор Рівненського ліцею №11

_____ **Л.О. Синяк**

«__» _____ **2024 р.**

**Індивідуальний навчальний план
для учнів 8-х класів,
які здобувають освіту за індивідуальною формою навчання (сімейна, екстернат)
на 2024 – 2025 навчальний рік**

Предмет вивчення: Громадянська освіта 8 клас

Модельна навчальна програма: «Громадянська освіта. 8 клас» для закладів загальної середньої освіти (авт. Пометун О. І., Ремех Т. О., Серова Г. В.) «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 14 серпня 2024 року № 1138)

Рекомендоване навантаження: 17 годин на рік.

Терміни написання підсумкових семестрових контрольних робіт:

I семестр   02.12.2024 – 19.12.2024

II семестр   05.05.2025 – 29.05.2025

ОСНОВНА ЧАСТИНА

Очікувані результати навчання учнів	Пропонований зміст	Орієнтовні види навчальної діяльності
ТЕМА 1. ІДЕНТИЧНІСТЬ І ЦІННОСТІ ГРОМАДЯН УКРАЇНИ		
<p><i>Пояснює</i> і розкриває на прикладах сутність понять і термінів теми</p> <p><i>Визначає</i> власні ідентичності, свої сильні та слабкі сторони та шляхи самовдосконалення</p> <p><i>Пояснює</i> взаємозв'язок громадянської ідентичності та активної громадянської позиції</p> <p><i>Обґрунтовує</i> унікальність та неповторність кожної людини, необхідність поваги до власної гідності та гідності іншої особи</p> <p><i>Визначає</i> цінності як основу буття людини, значимість системи цінностей для людини, взаємозв'язок між цінностями і поведінкою людини, висловлює власне ставлення до цінностей як основи буття людини</p> <p><i>Висловлює</i> власні судження щодо проявів громадянської ідентичності, активної</p>	<p>Освіта для демократичного громадянства</p> <p>Ідентичність людини. Види ідентичностей. Громадянська ідентичність.</p> <p>Особисті цінності. Цінності громадян України Активна громадянська позиція</p>	<p><i>Пошукові завдання:</i> Актуалізація змісту понять за допомогою різних джерел інформації: «ідентичність», «гідність», «особисті цінності»</p> <p>З'ясування сутності понять за допомогою різних джерел інформації: «громадянська ідентичність», «активна громадянська позиція», «цінності громадян України»</p> <p><i>Завдання з розвитку критичного та системного мислення:</i> Критичне читання, формулювання запитань до тексту з питань теми, систематизація інформації з теми за критеріями</p> <p><i>Творчі завдання:</i> Самодослідження власних соціальних ролей і статусів, власних якостей, особистих/суспільних цінностей, власної ідентичності за допомогою ментальної карти, кластера, опитувальника,</p>

<p>громадянської позиції, прав людини як загальнолюдської цінності та <i>аргументує</i> власні судження за допомогою історичних фактів, наявних досліджень, доступних історичних та інших джерел</p> <p><i>Добирає</i> інформацію для виконання завдань з теми, аргументує свій вибір</p> <p><i>Переконливо презентує</i> свої (спільні) ідеї іншим особам у різний спосіб, зокрема з використанням цифрових засобів</p>		<p>малювання «автопортрета»</p> <p>Рольова ігри та симуляції, наприклад «Ми – громадяни України» з підготовкою групами міні презентацій</p> <p>Написання уявного посту для соціальної мережі про те, як українці/українки нині проявляють національну ідентичність і пишуться</p> <p>приналежністю до українського народу Створення мультимедійного продукту / візуалізації, що відображає основні ідеї та поняття теми, наприклад підготування презентації про права людини в період дії правового режиму воєнного стану</p> <p><i>Дискусії / дебати щодо питань:</i></p> <p>Який чинник формування особистості є визначним: родина, школа чи оточення? Чи є ідентичності, що підсилюють людину або ж ті, які виключають її із суспільства?</p> <p>Який зміст вкладаємо в колективні цінності суспільства: патріотизм, соціальна згуртованість та відповідальність?</p>
--	--	--

ТЕМА 2. УКРАЇНА – ДЕМОКРАТИЧНА ДЕРЖАВА

<p><i>Пояснює поняття та терміни</i> за темою та <i>добирає</i> відповідні приклади</p> <p><i>Пояснює</i>, що таке права людини, <i>називає</i> види прав людини, міжнародні документи,</p>	<p>Права і свободи людини і громадянина</p>	<p><i>Пошукові завдання:</i></p> <p>Актуалізація понять: «права і свободи людини», «відповідальність», «обов'язки», «демократія», «вибори», «самоврядування»</p> <p>З'ясування сутності понять за допомогою різних</p>
---	---	--

	Обов'язки громадян України Україна – демократична державна	
--	---	--

<p>що закріплюють права людини</p> <p><i>Називає</i> покоління прав людини</p> <p><i>Визначає</i> значимість прав людини для особи, групи людей і суспільства загалом</p> <p><i>Розрізняє</i> права і свободи людини і громадянина та <i>наводить приклади</i> своїх прав та обов'язків як громадянина</p> <p><i>Ідентифікує</i> ситуації, пов'язані з порушенням прав людини</p> <p><i>Називає</i> органи державної влади в Україні, пояснює сутність принципа розподілу влади</p> <p><i>Розрізняє</i> пряму і представницьку демократію, <i>наводить приклади</i> з історії й сучасності, <i>висловлює</i> ставлення до демократії як цінності людства</p> <p><i>Характеризує</i> роль виборців у формуванні органів державної влади та місцевого самоврядування</p> <p><i>Описує</i> форми і прояви громадянської активності, <i>бере участь</i> у моделюванні демократичних процедур</p>	<p>Демократія та громадянська участь</p> <p>Громадянська відповідальність</p> <p>Демократія й самоврядування</p>	<p>джерел інформації: «права і свободи людини і громадянина», «конституційні обов'язки громадян», «демократія», «державна влада», «громадянська відповідальність», «самоврядування»</p> <p>Складання кластера / інфографіки / схеми щодо видів конституційних прав / обов'язків громадян; органів державної влади в Україні; види звернень громадян</p> <p><i>Завдання з розвитку критичного та системного мислення:</i></p> <p>Виявлення фактів, основних понять та ключових ідей, пов'язаних з темою, формулювання запитань, оцінювання інформації при роботі з адаптованими документами, статтями Вікіпедії з теми, офіційними сайтами органів державної влади</p> <p>Аналіз, порівняння і оцінка інформації різноманітних джерел щодо прав людини, механізмів захисту прав людини в Україні</p> <p><i>Творчі завдання:</i></p> <p>Дослідження форм і проявів громадянської активності, дитячих і молодіжних організацій регіону / громади</p> <p>Симуляція / моделювання виборів депутатів місцевої ради; процедури громадських слухань (на рівні місцевої громади); створення дитячої організації</p>
--	--	--

Виявляє й аргументує зв'язок між громадянською активністю людини й розвитком демократії

Висловлює власне ставлення щодо

<p>важливості участі громадян у політичному житті власної держави</p> <p><i>Формулює і аргументовано висловлює, власні погляди та переконання щодо демократії в Україні з урахуванням власного досвіду, різних видів інформації</i></p>		<p>Складання проєкту петиції з проблеми місцевої громади або укладання міні-порадника щодо подання електронних петицій</p> <p>Створення медіатексту / повідомлення на сайт про проведення громадських слухань у громаді, мультимедійного продукту / візуалізації, що відображає основні ідеї та поняття теми</p> <p><i>Дискусії / дебати:</i></p> <p>Чи є принцип поділу державної влади на законодавчу, виконавчу й судову ключем до демократії?</p> <p>Чи може існувати реальна демократія там, де громадяни – пасивні і не цікавляться державним життям?</p> <p>Як можуть громадяни реально впливати на діяльність органів державної влади та місцевого самоврядування?</p>
---	--	--

ТЕМА 3. СОЦІАЛЬНА АКТИВНІСТЬ ГРОМАДЯН

<p><i>Пояснює поняття та терміни в межах теми та добирає відповідні приклади</i></p> <p><i>Визначає, що для людини означає належність до соціокультурної спільноти та як належність до різних спільнот і зовнішні чинники впливають на</i></p>	<p>Різноманітність суспільства</p> <p>Міжкультурне спілкування</p> <p>Різноманітність як ресурс для розвитку особистості і суспільства</p> <p>Толерантність</p> <p>Взаємодія людей з відмінними ідеями та цінностями. Нетерпимість і утиски, їх</p>	<p><i>Пошукові завдання:</i></p> <p>Актуалізація понять: «різноманітність суспільства», «толерантність», «дискримінація», «волонтерство», «донорство», «сталий розвиток» З’ясування сутності понять за допомогою різних джерел інформації: «інклюзія», «соціальні проєкти», «міжкультурне спілкування»</p>
--	---	--

<p>формування поглядів та переконань людини</p> <p><i>Характеризує</i> різноманітність як ресурс</p>		<p>Складання ментальної карти, кластера до теми з використанням ключових ідей та основних</p>
--	--	---

<p>особистості та суспільства й її прояви, наводить приклади єдності, розмаїття і багатомірності минулого та його впливу на сучасність</p> <p><i>Аналізує</i> причини та наслідки дискримінації та утисків у минулому і сьогодні, <i>виокремлює</i> прояви дискримінації, виникнення стереотипів, когнітивних викривлень, ідеалізації, <i>пропонує</i> способи протистояння випадкам дискримінації та утисків</p> <p><i>Розкриває</i> сутність принципу недискримінації, виявляє його порушення у повсякденному житті та медіа повідомленнях</p> <p><i>Дотримується</i> правил комфортного співіснування, розробляє їх на основі власного досвіду</p> <p><i>Пропонує</i> способи залучення (інклюзії) різних людей у спільноти, враховуючи думку людей, які потребують такого залучення</p> <p><i>Називає</i> форми участі людини в житті громади/спільноти, <i>визначає</i> способи власної участі в житті класу / закладу освіти / родини / місцевої спільноти</p> <p>Докладно <i>описує</i> проблеми, з якими</p>	<p>наслідки. Протидія утискам за певною ознакою</p> <p>Інклюзія</p> <p>Подолання дискримінації</p> <p>Соціальні ініціативи та проекти</p> <p>Волонтерство, донорство</p> <p>Сталий розвиток: від людини до громади та держави</p> <p>Особиста відповідальність за збереження довкілля</p>	<p>понять</p> <p><i>Завдання з розвитку критичного та системного мислення:</i></p> <p>Виявлення фактів, основних понять та ключових ідей, пов'язаних з темою, формулювання запитань, оцінювання значення, формулювання висновків при роботі з адаптованими документами, статтями Вікіпедії, статистичними даними тощо</p> <p><i>Творчі завдання:</i></p> <p>Проведення анкетування: як ставляться до різноманітності суспільства члени вашої спільноти</p> <p>Складання переліку правил/пам'ятки для людини / групи людей із врахуванням різноманітності як ресурсу для розвитку, переліку форм / способів залученості людини до життя громади</p> <p>Інтерактивні вправи «Пошук подібності», «Драбина стереотипів», «Створення соціальної мапи громади, спільноти»</p> <p>Складання словника різноманітності та інклюзивності</p> <p>Дослідження проблем громади; діяльності волонтерських організацій громади/регіону; реалізованих проєктів та ініціатив громади доступності / безбар'єрності громадського простору</p> <p>Підготування буклету / постеру щодо екодружньої до довкілля поведінки</p>
--	---	---

стикаються різні спільноти (заклад освіти, громада), *пропонує* варіанти їх розв'язання та *обирає* найоптимальніший з них

Знаходить інформацію про приклади волонтерських програм та соціальних проєктів, що реалізуються в Україні та місцевій громаді, *висловлює* власне ставлення до значення волонтерської діяльності для суспільства, держави та людини

Визначає власні можливості залучення до волонтерської діяльності

Розкриває суть та значення Цілей сталого розвитку ООН та *оцінює* роль людей та урядів держав у досягненні Цілей сталого розвитку ООН

Називає і наводить приклади екодружньої до довкілля поведінки людей, *критично оцінює* надмірність потреб і перебільшене споживання, *визначає* для себе власні моделі поведінки і щоденні звички суголосні з потребами сталого розвитку України

Аргументує власні судження з теми за допомогою історичних фактів, явищ сьогодення, наявних досліджень, доступних джерел

Аналіз кейсів, пов'язаних з проблемами життя громади, симуляція/проведення інтерв'ю (з головою місцевої ради, волонтером, благодійником) щодо розв'язання проблем громади

Створення медіа тексту, мультимедійного продукту / візуалізації, що відображає основні ідеї та поняття теми

Дискусії /дебати:

Чи є різноманітність українського суспільства, ресурсом, чи перешкодою для його розвитку? Який спосіб групування суспільства, на вашу думку, найкращий: сепарація, сегрегація чи інклюзія?

Чи можливо відмовитися від стереотипів? Чи може кожний і кожна з нас долучитися до створення інклюзивного простору/середовища? Чи в усіх ситуаціях життя суспільства можна враховувати різноманітність?

Чи здатна громада впливати на життя громадян? Чи можете ви вже сьогодні впливати на життя громади?

Заощадження ресурсів: нераціональне обмеження чи піклування про майбутнє

ТЕМА 4. ІНФОРМАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ В ДЕМОКРАТИЧНІЙ ДЕРЖАВІ

Пояснює поняття та терміни в межах теми та наводить приклади

Пояснює принципи функціонування інформації та вплив медіа на суспільство у демократичній державі

Визначає сутність, важливість джерела інформації, його пізнавальні можливості, характеризує інформацію залежно від джерела походження, часу і місця виникнення та способів поширення інформації в суспільстві, складає список використаних джерел, дотримуючись засад доброчесності

Ставить обґрунтовані/доречні запитання до змісту здобутої інформації

Застосовує критерії для визначення достовірності й повноти інформації, розпізнає тенденційну інформацію

Розпізнає способи маніпулювання інформацією та ознаки пропаганди, тенденційну інформацію, виявляє факти маніпулювання масовою інформацією в текстових і візуальних джерелах в умовах інформаційної війни

Виявляє ознаки булінгу, насилля, зокрема в

Свобода слова, прозорість і доступність інформації в демократичній державі
Вплив медіа на суспільство та громадян
Пропаганда, маніпуляції свідомістю
Інформаційна війна
Критичний аналіз інформації та медіатекстів громадянами
Приватність та безпека у віртуальному світі

Пошукові завдання:

актуалізація понять за допомогою різних джерел інформації: «інформація», «медіа», «фейк», «мова ворожнечі»

З'ясування понять за допомогою різних джерел інформації: «пропаганда», «маніпуляція», «інформаційна війна»

Завдання з розвитку критичного та системного мислення:

Виявлення основних понять та ключових ідей, пов'язаних з темою, формулювання запитань, оцінювання значення, формулювання висновків при роботі з адаптованими документами, статтями Вікіпедії, статистичними даними тощо
Аналіз медіатекстів щодо розрізнення фактів і суджень, прийомів маніпулювання та пропаганди

Творчі завдання:

Складання глосарію «Інформація і мас медіа» Підбір / створення короткої відео-презентації держави Україна

Створення короткого poradnika «На що звертати увагу в медіатекстах»

Створення постерів, плакатів, презентацій на теми: Ознаки пропаганди, Як розпізнати фейк, Що таке мова ворожнечі

Створення власних медіатекстів, зокрема

цифровому середовищі, знає способи протидії насиллю і цькуванню, інтернет ресурси для повідомлення про виявлені випадки

Створює власний інтелектуальний продукт, дотримуючись засад академічної доброчесності

Висловлює власні судження з теми, аргументує їх за допомогою історичних фактів, наявних досліджень, доступних джерел та з урахуванням гуманістичних цінностей

новинних повідомлень, зразків повідомлень соціальних мереж для з'ясування особливостей впливу мас медіа на людей

Дискусії /дебати:

Чи існують причини, якими можна

виправдати обмеження свободи мас медіа?

Чи можна протидіяти тому, щоб люди підпадали під маніпулювання з боку мас медіа?

Мас медіа: думка більшості чи меншості Чи можна протидіяти пропаганді на особистому рівні?

Чи відповідальне споживання медіа важливе для мене?

ПІДСУМКОВИЙ УЧНІВСЬКИЙ СОЦІАЛЬНИЙ ПРОЄКТ